

Notat

Kirkeministeriet

Høring vedr. forslag til lov om ændring af lov om valg til menighedsråd

Lovforslaget er udarbejdet på baggrund af betænkning 1567 "Menighedsrådsvalg i fremtiden", der var i høring fra den 11. maj 2017 til den 1. oktober 2017.

Lovforslaget blev den 1. november 2017 sendt i høring hos følgende med frist den 28. november 2017:

Alle stiftsøvrigheder, alle biskopper, samtlige stiftsråd, samtlige provstiudvalg, samtlige menighedsråd, Landsforeningen af Menighedsråd, Danmarks Provsteforening, Den danske Præsteforening, Danmarks Kordegneforening, Danmarks Kirketjenerforening, Dansk Kirkemusiker Forening, Dansk Organist og Kantor Samfund, Foreningen af Danske Kirkegårdsledere, Kirkekultur.nu, Forbundet af Kirke- og Kirkegårdsansatte, Foreningen af Præliminære Organister, Foreningen af Provstisekretærer, 3 F, Dansk Diakoniråd, Selskab for Kirkeret, KL.

Lovforslaget indeholder forslag om en ny valgform til menighedsrådsvalg. Forslaget kan inddeles i 4 hovedafsnit:

- Forslag om orienteringsmøde
- Forslag om valgforsamling
- Forslag om mulighed for afstemningsvalg
- Mulighed for at nedsætte funktionsperioden til 2 år.

Langt de fleste høringssvar har været positive, og de fleste bemærkninger er af mindre karakter og kan ikke kategoriseres som for eller imod de enkelte hovedafsnit.

26 høringssvar og deres fordeling

De indkomne høringssvar er fordelt på følgende høringssparter:

- Biskopper: 2
- Stifter: 1
- Provstiudvalg: 7
- Menighedsråd: 12
- Organisationer: 4

Høringssvar der støtter eller afviser modellen

16 høringssvar støtter lovforslaget. Heraf er 7 af svarene fremkommet med bemærkninger eller forslag til forbedringer af lovforslaget.

4 høringssvar kan ikke støtte lovforslaget.

6 høringssvar har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Bemærkninger fra høringssvar der støtter lovforslaget

Dato: 5. december 2017

Ajourført den 8. januar 2018

Dokument nr. 146652/17

Sagsbehandler
Katrine Gunnersø Søndergaard

Blandt de høringssvar, der tilslutter sig lovforslaget, har der været bemærkninger eller forslag til enkelte elementer i lovforslaget.

Et høringssvar har anbefalet, at klageadgangen til biskoppen i medfør af lovens § 6, stk. 3, jf. § 30, over samtlige afgørelser, som valgbestyrelsen træffer som led i afviklingen af menighedsrådsvalget genovervejes. Det er bl.a. foreslået, at der fastsættes en kortere klagefrist end den i lovens § 30 anførte vedrørende valgbestyrelsens afgørelse på valgforsamlingen af en kandidats valgbarhed.

Ministeriet har overvejet denne anbefaling, men finder ikke, at klageadgangen skal ændres eller begrænses.

Et høringssvar er uenig i formuleringen til den foreslåede § 6 a, stk. 7, idet det ikke finder, at det skal være muligt at stemme ved fuldmagt til valgforsamlingen, idet en enkelt gruppe kan sætte sig på tungt på afstemningen med få fremmødte, hvis de har mange fuldmagter med.

Ministeriet har overvejet, om det skal være muligt at stemme ved fuldmagt til valgforsamlingen. På baggrund af drøftelserne med de kirkepolitiske ordførere har ministeriet justeret lovforslaget således, at det kun rent undtagelsesvist, og efter kriterier fastsat af kirkeministeren er muligt at stemme ved fuldmagt, hvis vedkommende er fængslet, indlagt på et sygehus eller bor på en af de i § 26 i lov om valg til menighedsråd nævnte institutioner (plejehjem, beskyttede boliger, boformer for voksne med handicap, almene ældreboliger m.v.).

Landsforeningens høringssvar støtter muligheden for at nedsætte funktionsperioden til 2 år, men finder at beslutningen bør træffes lokalt uden krav om godkendelse af biskoppen eller andre myndigheder.

Godkendelseskompetencen flyttes med lovforslaget fra Kirkeministeriet til biskoppen. Nedsættelse af funktionsperioden skal være konkret begrundet og have undtagelsens karakter, og ministeriet finder derfor, at menighedsrådet beslutning skal godkendes af den stedlige biskop. Ministeriet medgiver dog, at en begrundelse både kan være sognets demografi og rekrutteringsproblemer.

Landsforeningen påpeger i deres høringssvar, at omfanget af den foreslåede annoncering er en markant øgning, også i forhold til omkostninger til annoncering. Det anføres i høringssvaret, at det kan overvejes, om alle faser af valget kræver annoncering i dagblade eller lokalaviser for at opnå den tilsigtede offentlighed. Det er ligeledes anført, at den korte frist på en uge til at annoncere resultatet af valgforsamlingen i lokalaviser i mange tilfælde ikke vil være realistisk.

Ministeriet finder ikke, at dette synspunkt giver anledning til at ændre lovforslaget vedrørende annonceringskravet. Ved at gøre valgforsamlingen til den formelle hovedregel, afholdes valghandlingen i et mere lukket forum end et traditionelt afstemningsvalg, og derfor er kravet til efterfølgende offentlighed vigtigt. Af hensyn til den demokratiske legitimitet, vægter hensynet til de personer, der ikke er tilfredse med resultatet på valgforsamlingen eller ikke havde mulighed for at deltage, og som skal have mulighed for at indgive en kandidatliste, tungt.

Kravet til offentliggørelse "hurtigst muligt og senest en uge efter valgforsamlingen" kan ikke forlænges, både p.gr.a. afholdelse af en ekstraordinær

valgforsamling, og fordi der skal være rimelig tid til at kunne indgive en kandidatliste og udløse et afstemningsvalg.

Ministeriet finder endvidere ikke, at meromkostningen i forhold til annoncering i dagblade eller lokalaviser kan betragtes som uforholdsmæssig stor, hvorfor dette ikke giver anledning til at ændre lovforslaget.

Landsforeningen har i sit høringssvar anført, at det er uklart, om det efter forslaget til § 6 f er muligt for en kandidat at trække sig eller kun træde over på en anden liste.

Ministeriet skal henviser til de særlige bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 5, hvoraf det bl.a. fremgår, at de personer, der blev valgt på valgforsamlingen, har accepteret at udgøre det nye menighedsråd og således også forventes at stå på samme kandidatliste, hvis der bliver udløst afstemningsvalg. Der kræves således en aktiv tilkendegivelse til valgbestyrelsen, såfremt man ikke ønsker at stå på listen fra valgforsamlingen.

To høringssvar, herunder svaret fra Provsteforeningen peger på, at den 3. tirsdag i september er sammenfaldende med afviklingen af Provsteforeningens årsmøde. Det er i den forbindelse oplyst, at provsterne ikke vil kunne deltage i valgforsamlingen. Provsteforeningen foreslår, at valgforsamlingen flyttes til den 2. eller 4. tirsdag i september.

Ministeriet har overvejet mulighederne for at flytte dagen for valgforsamlingen, men finder ikke, at det er muligt at ændre datoen. Af hensyn til processen efter valgforsamlingen i forhold til et muligt afstemningsvalg og de nyvalgte menighedsråds konstituering inden kirkeårets og dermed funktionsperiodens start 1. søndag i advent (ca. 1. december) kan valgforsamlingen ikke ligge senere end den 3. tirsdag i september. Valgforsamlingen kan derfor ikke flyttes til den 4. tirsdag i september.

Provsteforeningen anfører i sit høringssvar, at foreningens årsmøde i forvejen er blevet rykket i forbindelse med den lokale budgetprocedure. Ministeriet har lagt vægt på, at det ikke kun er provsterne men også menighedsrådene, der efter sommerferien har travlt med budgetprocessen, hvorfor valgforsamlingen pga. travlhed hos menighedsrådene ikke kan flyttes til den 2. tirsdag i september, som er "den sidste uge" i den lokale budgetproces. Selvom Provsteforeningen er en væsentlig aktør, mener ministeriet ikke, at foreningens årsmøde vægter tungere end valg til menighedsråd, hvorfor det må kunne arrangeres, at provsternes årsmøde, hvert 4. år afholdes en anden uge end den 3. uge i september.

Et høringssvar har peget på, at kravet om afholdelse af orienteringsmødet i første halvdel af maj vil være problematisk, da maj typisk er præget af helligdage med mange kirkelige aktiviteter, herunder bl.a. konfirmationer. Det foreslås derfor i høringssvaret, at orienteringsmødet afholdes i første halvdel af juni.

Høringssvaret giver ikke ministeriet anledning til ændringer af forslaget om, at orienteringsmødet skal ligge om foråret og kombineres med det årlige menighedsmøde.

Et høringssvar har påpeget, at fristen for indlevering af kandidatlister med stillere på 4 uger efter valgforsamlingen er for lang og anbefaler, at fristen reduceres til 2 uger.

Ministeriet finder ikke, at fristen for indlevering af kandidatlister kan reduceres, idet de personer, der ikke er tilfredse med resultatet fra valgforsamlingen, eller personer, der ikke har deltaget i valgforsamlingen, skal have en reel mulighed for at indgive en kandidatliste, hvilket kan være vanskeligt, hvis fristen er 2 uger, og offentliggørelsen af resultatet, først sker en uge efter valgforsamlingen.

Side 4

Dokument nr. 146652/17

Bemærkninger fra høringssvar der ikke støtter lovforslaget

Der er 4 høringssvar, der ikke støtter lovforslaget.

Et af argumenterne er bl.a., at man ikke mener, at en ændring af valgformen ændrer rekrutteringsproblemet.

Det fremgår ligeledes af et høringssvar, at der ønskes mere frihed til selv at planlægge tidspunktet for afholdelse af orienteringsmødet og valgforsamlingen, således at det ikke er forudbestemt ved en nationalt fastsat dato.

Ligeledes er der i et høringssvar givet udtryk for, at der ønskes indført en mulighed for, at valgforsamlingen kan aflyses, hvis der inden afholdelsen af denne er indgivet en kandidatliste.

Ministeriet finder ikke, at indholdet af disse høringssvar sammenholdt med den ellers meget store opbakning til lovforslaget giver anledning til at ændre forslaget.

Forbedringer af lovteksten

Et af høringssvarene har foreslået, at der i forslaget til § 6 e indføres, at kandidatlisten, i lighed med gældende lovgivning, skal være indleveret senest kl. 19.

Ministeriet vil overveje dette forslag, når der skal udarbejdes et cirkulære, der regulerer disse forhold nærmere.

Forhold der reguleres i cirkulære eller vejledning

Enkelte høringssvar har peget på forhold, der kan uddybes i et cirkulære. I lovforslaget bemyndiges kirkeministeren flere steder til at fastsætte nærmere regler.

Ministeriet finder, at lov om valg til menighedsråd skal indeholde overordnede regler for menighedsrådsvalget, mens detaljerede regler ikke skal fremgå af lovteksten, men i stedet skal fremgå af et tilhørende og mere detaljeret cirkulære.

Ministeriet har noteret de indkomne forslag til mere detaljerede retningslinjer i forbindelse med menighedsrådsvalget og vil tage dem med i overvejelserne, når der skal udarbejdes et cirkulære.

Sammenfatning

Det kan ud fra de indkomne høringssvar konkluderes, at der generelt er stor opbakning til lovforslaget om at ændre valgformen ved menighedsrådsvalg, og at høringssvarene ikke har givet anledning til at ændre lovforslagets indhold. Der er kun foretaget ganske få justeringer, som forbedrer forståelsen af enkelte bestemmelser.

Høringssvar modtaget efter høringsfristen

Efter høringsfristen har Kirkeministeriet modtaget høringssvar fra 1 menighedsråd og fra to menighedsrådsmedlemmer. Disse høringssvar har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

Herudover har KL efter høringsfristen valgt at trække deres oprindelige høringssvar tilbage og afgive et nyt høringssvar den 21. december 2017.

Det fremgår af det nye høringssvar fra KL, at KL vurderer, at lovforslaget vil have betydelige administrative konsekvenser for kommunerne set i lyset af, at der fra og med 2020 skal udarbejdes valglister for samtlige ca. 2.100 sogne til brug for valgforsamlingen. I den forbindelse vil kommunerne skulle allokere medarbejderressourcer til opgaven med at foretage nødvendige registrertræk. Da valgforsamlingerne alle skal foregå den 3. tirsdag i september, vil opgaven desuden være koncentreret til en bestemt periode på året.

Ministeriet vurderer, at forslaget om, at der skal anvendes valglister ved valgforsamlingen, jf. lovforslagets § 1, nr. 6, kun vil have begrænsede administrative konsekvenser for kommunen. Også i dag bestilles valglisterne af valgbestyrelsen via kommunens folkeregister hos KMD, og valgbestyrelsen kan afhente bestilt valgmateriale hos kommunens folkeregister. Menighedsrådet betaler for udarbejdelse af valglisten. Denne vurdering er tilføjet til de almindelige bemærkninger afsnit 4.

Kommunerne er allerede i dag forpligtet til at yde menighedsrådene bistand ved valgets afvikling, jf. § 34 i lov om valg til menighedsråd. Kommunerne skal derfor bl.a. yde bistand til udarbejdelse af valglister og modtagelse af brevstemmer.

I lyset af KL's nye høringssvar vil ministeriet sørge for, at KL inddrages tidligt i den praktiske planlægningsproces i forbindelse med valg til menighedsråd.